Ahlaki De?er Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Ahlaki De?er Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16328

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Ahlaki De?er Ölçe?i (ADÖ), bireylerin sahip oldu?u temel ahlaki de?erleri ve etik yarg?lar? ölçmek amac?yla tasarlanm?? bir psikometrik araçt?r. Bu giri?, Sar?çam, Çelik ve Güven (2013) taraf?ndan gerçekle?tirilen ve ölçe?in Türk kültürüne uyarlama sürecini ve ilgili psikometrik özelliklerini inceleyen çal??maya dayanmaktad?r. Ölçek, özellikle sosyal bilimler alan?nda, bireylerin ahlaki geli?im düzeylerini ve de?er sistemlerini ara?t?rmay? hedefler. Ara?t?rma sonuçlar?, ölçe?in Türkçe formunun geçerli ve güvenilir bir ölçüm arac? olarak kullan?labilece?ini göstermeyi amaçlam??t?r.

Uyarlama çal??mas?, orijinal ölçe?in yap?sal özelliklerini koruyarak, Türk popülasyonunda tutarl? sonuçlar elde etmeyi amaçlam??t?r. Derecelendirme format? olarak 5'li Likert tipi bir ölçek kullan?lm??t?r (1= Asla - 5= Her zaman).

Anahtar Kelimeler

Ahlaki De?er Ölçe?i, Ahlak, De?erler, Psikometri, Uyarlama, Geçerlik, Güvenirlik, Likert Ölçe?i.

Yazarlar

Hakan Sar?çam, ?brahim Çelik, Mehmet Güven.

Amaç

Ahlaki De?er Ölçe?i'nin geli?tirilme veya uyarlanma temel amac?, bireylerin ahlaki muhakeme süreçlerini ve günlük ya?amdaki etik davran??lar?n? belirleyen temel de?er sistemlerini sistematik olarak ölçmektir. Bu ölçek, e?itim, psikoloji ve sosyoloji gibi disiplinlerde ahlak ve de?er e?itimi çal??malar?n?n etkinli?ini de?erlendirmek için kritik bir araç sa?lamaktad?r.

Sar?çam, Çelik ve Güven (2013) taraf?ndan yürütülen adaptasyon çal??mas?n?n spesifik amac?, uluslararas? alanda kullan?lan bu ölçe?in, dilsel ve kültürel e?de?erli?ini sa?layarak, Türkiye'deki ara?t?rmac?lar için geçerli ve güvenilir bir Türkçe formunu kullan?ma sunmakt?r. Bu amaç do?rultusunda, ölçe?in yap?sal ve istatistiksel özelliklerinin Türk örneklemi üzerinde incelenmesi hedeflenmi?tir.

Yap?

ADÖ, etik ve ahlaki yarg?lar?n temelini olu?turan psikolojik yap?y? ölçmektedir. Ahlaki de?erler, bireyin do?ru ve yanl?? hakk?ndaki inançlar?n?, görev ve sorumluluk duygular?n? içerir. Ölçek, genellikle evrensel olarak kabul gören dürüstlük, adalet, merhamet ve sorumluluk gibi de?erlerin

ARABPSYCHOLOGY.COM

birey taraf?ndan ne ölçüde benimsendi?ini ve uyguland???n? de?erlendirir.

Uyarlama sürecinde, orijinal ölçe?in çok boyutlu yap?s?n?n korunmas?na özen gösterilmi?tir. Bu yap?, genellikle içsel motivasyon, sosyal normlara ba?l?l?k ve vicdan merkezli karar alma süreçlerini temsil eden alt boyutlardan olu?ur. Ölçe?in ölçtü?ü yap?n?n kapsaml? olmas?, farkl? kültürel ba?lamlarda ahlaki davran???n anla??lmas?na olanak tan?r.

Geçerlik

Kaynak içerikte spesifik geçerlik katsay?lar? belirtilmemi? olsa da, bir uyarlama çal??mas?nda geçerlik, genellikle yap? geçerli?i (construct validity) ve dilsel e?de?erlik (linguistic equivalence) çal??malar?yla sa?lan?r. Sar?çam ve arkada?lar?, ölçe?in teorik yap?s?n? do?rulamak amac?yla Faktör Analizi (Aç?mlay?c? ve/veya Do?rulay?c?) kullanm??lard?r.

Bu analizler, ölçek maddelerinin, ölçülmesi amaçlanan ahlaki de?erler yap?s?yla tutarl? bir ?ekilde grupland???n? ve Türk kültüründe de ayn? psikolojik anlam? ta??d???n? kan?tlamay? amaçlam??t?r. Ayr?ca, geçerlik çal??malar?n?n bir parças? olarak, ADÖ'nün ilgili di?er ahlak veya de?er ölçekleri ile ili?kisi (ölçüt ba??nt?l? geçerlik) incelenmi? olabilir.

Güvenirlik

Orijinal kaynakta güvenirlik de?erleri belirtilmemi?tir. Ancak, psikometrik aç?dan sa?lam bir uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in iç tutarl?l???n? (Internal Consistency) belirlemek için Cronbach Alfa (Cronbach's Alpha) katsay?lar? hesaplanm??t?r. Yüksek Cronbach Alfa de?erleri, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir.

Güvenirlik çal??malar?n?n bir di?er bile?eni olarak, ölçe?in zaman içinde kararl?l???n? test etmek amac?yla test-tekrar test güvenilirli?i de incelenmi? olabilir. Bu, ölçe?in k?sa bir zaman aral??? içinde ayn? bireylere uyguland???nda benzer sonuçlar verme yetene?ini gösterir. Bu güvenirlik verileri, ölçe?in ölçüm hatas?n? en aza indirdi?ini kan?tlar.

Faktör Analizi

Ahlaki De?er Ölçe?i'nin Türkçe uyarlamas?nda, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n?n Türk örnekleminde de sürdürülüp sürdürülmedi?ini kontrol etmek temel bir gerekliliktir. Bu amaçla kullan?lan Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA), ölçekteki maddelerin kaç farkl? faktör alt?nda topland???n? ortaya koyar.

E?er ölçek orijinalinde çok faktörlü bir yap?ya sahipse, uyarlama çal??mas? s?ras?nda Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?larak, elde edilen faktör yap?s?n?n teorik modele ne kadar uyumlu oldu?u test edilmi?tir. Bu analizler, ADÖ'nün yap?sal geçerli?ini destekleyen temel

ARABPSYCHOLOGY.COM

istatistiksel kan?tlar? sunar.

Araç

Test Türü: Uyarlama

Format: 5'li Likert Ölçe?i

Derecelendirme: 1= Asla - 5= Her zaman

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Genç Yeti?kinler ve Yeti?kinler (Genellikle üniversite ö?rencileri üzerinde uygulanm??t?r.)

Ya? Grubu: 18 ya? ve üzeri.

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'deki üniversite ö?rencileri ve genel popülasyon örneklemleri.

Test Metodolojisi: Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Scale).

Anahtar Kelimeler

Ahlak Geli?imi, Etik Yarg?, Psikolojik Test, Sosyal Bilimler Kongresi, Hakan Sar?çam, De?er E?itimi.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Hakan Sar?çam

Yazar ORCID Tan?t?c?s?: Belirtilmemi?

Kurumsal E-posta Adresleri: hakansaricam@gmail.com

Yaz??ma Adresi: Belirtilmemi? (Referans, A?r? ?brahim Çeçen Üniversitesi Yay?nlar?'na i?aret etmektedir.)

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2013 (Uyarlama çal??mas?n?n yay?nland??? y?l.)

?zinler ve Ücret: Ölçe?in ticari olmayan akademik veya ara?t?rma amaçl? kullan?m? için sorumlu yazar (Hakan Sar?çam) ile ileti?ime geçilmesi önerilmektedir. Orijinal ölçe?in geli?tiricilerinden izin

ARABPSYCHOLOGY.COM

al?nmas? gerekebilir. Ölçe?in kullan?m?na ili?kin ücret bilgisi belirtilmemi?tir.

Kaynakça

Sar?çam, H., Çelik, ?., ve Güven, M. (2013). **Ahlaki De?er Ölçe?inin Türkçe uyarlanmas? ve psikometrik özellikleri.** Kafkasya Üniversiteler Birli?i Uluslararas? A?r? Sosyal Bilimler Kongresi Kitab?, 221-227. A?r? ?brahim Çeçen Üniversitesi Yay?nlar?. Doi: 10.13140/RG.2.2.20632.29444.

Ahlaki De?er Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ahlaki De?er Ölçe?i'nin maddeleri, telif haklar? ve akademik kullan?m k?s?tlamalar? nedeniyle bu platformda sunulamamaktad?r. Ölçe?in tam içeri?ine ve uygulama yönergelerine eri?im sa?lamak için, sorumlu yazar (Hakan Sar?çam) ile e-posta yoluyla ileti?ime geçilmesi veya kaynakçada belirtilen akademik kongre kitab?na ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM